

one za kmetijsko gospodarstvo potrebne reči, katere se ne smejo po eksekuciji prodati, in naj zategadel predlaga državnemu zboru načrt postave, po kateri se določijo eksekucije oproščene stvari, ki jih kmet za svoje gospodarstvo potrebuje. — Želeti bi bilo, da ne ostane ta predlog glas vpijočega v puščavi, ampak da vlada s tako sila potrebno postavo stopi pred državni zbor.

Deželni zbor Tržaški.

V 3. seji je na predlog dr. Vidacovicha (Vidakoviča) z veseljem pozdravljal zbor Tržaški sklep deželnega zbora Kranjskega, naj se predloži načrt državnega zakona za zidanje železnice iz Trsta v Loko, da se tako Tržaška luka zveže z Rudolfovo železnico.

Deželni zbor Isterski.

V 5. seji je poslanec dr. Constantini utrjeval v 3. seji stavljeni predlog in povdarjal, kako slabo napreduje pouk v italijanskem jeziku na Pazinski gimnaziji, kaže na pravico, katero imajo učenci italijanske narodnosti, da se temeljito poučavajo v materinem jeziku, ter priporoča deželnemu zboru, naj njegov predlog sprejme. — Vladni komisar odgovarja, da je naučni minister priznal pomanjkljivost v poučevanju deželnih jezikov, in zato ukazal, da se imata odslej hrvatski in italijanski jezik po dve uri na teden v vsakem razredu učiti, da bo hrvatski obligaten za Hrvate in italijanski za Italijane; roditeljem in skrbnikom učencev se prepušča pravica, da izberó hrvatski ali italijanski jezik, katerega se imajo učiti njihovi sinovi ali varovanci. — Dr. Constantinijev predlog je povzročil živo razpravo, katere so se vdeležili posebno poslanci Strk, Babuder in Dorčič; nazadnje je bil z večino glasov sprejet. — Lahonska večina tega deželnega zbora je pa zavrgla predlog poslanca Strk-a, naj se deželne postave razglašajo tudi v hrvaškem in slovenskem jeziku! Laška pravica!

Deželni zbor Salcburški.

Tudi ta zbor je povdarjal potrebo železnice, katera bo vezala Trst z Rudolfovo in Gizelino železnico.

Deželni zbor Dolnje-avstrijski.

Vladne predloge o upravni reformi ta zbor, kakor mnogi drugi, ni odobril, češ, da predrugačenje upravne reforme utegne v nekaterih deželah zatirati nemštvo. Tako za vsacim grmom vohajo nemški liberalci sovražnika svoje nemščine. Previdni moramo biti — je rekel dr. Kopp — z vsako reformo nasproti sedanji vladi in sedanji večini državnega zbora, kjer gospodujejo federalisti! — Tako v eno mer nemška klika strahuje grofa Taaffe a, da si ne upa nobenega odločnega koraka storiti o tem, da tudi Slovanom avstrijskim doide ravnopravnost tako kakor Nemcem. Tisti zdaj „herüber“, zdaj „hinüber“ ne bode pomiril Habsburške monarhije.

Deželni zbor Kranjski.

V 7. seji se je vzdignil vsa leta v deželnem zboru navadni vihar, kedar pride kak predlog na vrsto, ki se tiče jezika. Povod današnjemu ropotu dal je proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1882., o katerem je bil dr. Schrey poročevalec in v katerega je med drugim deželni odbor postavil 500 gold. za remuneracije takim učiteljem, ki na ljudskih šolah čez svojo dolžnost otroke učijo nemški jezik. Zoper ta strošek se vzdignejo narodni poslanci, češ, da je to le

darilo za ponemčevanje, tudi taka darila daje glasoviti nemški „schulverein“. — V tej obravnavi je pa prišel tudi nadzornik ljudskih šol Pirker v razpravo. Vsa ta razprava bila je, naj odkritosrčno rečemo, zelo podobna škandalu, ki se ne spodobi postavodajavni korporaciji. Kako neprijeten stan ima vladni zastopnik na svojem stališču, razvidi lahko vsak, kdor vé, da mora objektivno vsako stvar presojudati in tudi v tem smislu govoriti. Gosp. deželni predsednik Winkler je obširno razložil obravnavo deželnega šolskega sveta o tistih 500 gold. za remuneracijo izrednega nemškega podučevanja in dokazal, da deželni šolski svet, kateremu je on predsednik, nikakor (z ozirom na §. 19. osnov. drž. postav) ni mogel odobriti sklepa lanskega deželnega zbora, po katerem bi se imel nemški jezik vpeljati kot obligaten v ljudske šole, al vsled §. 6. državne postave za ljudske šole sme se nemški jezik kot izredni nauk učiti in učitelji za tak nauk primerno odškodovati. Se ve da je zborova večina sprejela predlog o 500 gold. za izredni pouk nemščine.

Obravnava o normalno-šolskem zakladu je priliko dala narodnim poslancem, pretresti vedenje gosp. Pirkerja vzlasti glasovito dogodbo v Kočevji, o kateri je bilo veliko hrupa po časnikih. Nastal je zdaj hud ropot: na eni strani poln graje, na drugi poln hvale. In zopet je moral gosp. deželni predsednik Winkler z besedo vmes seči in poročati, da vlada o Pirkerjevi Kočevski afairi od c. kr. okrajnega glavarja ni dobila tacega poročila, da bi bila morala preiskavo dalje gnati. — Da trdovratnosti naših tajčkrainerjev ne užuga nobeno pojasnilo, noben dokaz, to se je videlo zopet o Kamniški ljudski šoli, kateri učitelji so od nekdanj očetje frančiškani. Da je liberalcem vsak duhoven trn v peti, to zopet so izpričali naši tajčkrainerji v tej seji, v kateri je šel njih predlog na to, da se frančiškani izpahnejo iz šole in namesto njih pridejo drugi (pre-skušeni) učitelji. Ni mogoče bolje razjasniti in bolj temeljito dokazati, kakor je gosp. deželni predsednik na vsako stran dokazal korist, da frančiškani ostanejo, — al vse bilo je nasproti zagrizenim liberalcem bob v steno. Njim se ne smili deželni denar, kajti 5 učiteljev frančiškanov dobiva (vsak po 50 gold.) 250 gold. skupaj na leto, — za nove učitelje pa se bo potrosilo 2050 gld. deželnega denarja; vrhu tega manjka na Kranjskem pre-skušanih učiteljev na 25 ljudskih šolah za silo; kamniške šole so na dobrem glasu, v teh šolah izšolani učenci dobro napredujejo v daljih šolah; učitelji frančiškani so vsi duhovniki, tedaj učiteljstva dobro zmožni, — al vse to dokazovanje predsednikovo ni nič pomagalo: 2050 gold. se ima potrositi za Kamniško šolo zato, ker so sedanji učitelji — duhovni in pa narodni možje! Tako se je godilo v 7. seji. — Imajo mar naši narodni poslanci še srce za daljše zborovanje v taki družini?

Naši dopisi.

Novomesto 16. okt. — Sprejmite drage „Novice“ v prilogi, kolikor moči, natančen popis prve dolnjske kmetijske razstave,*) katero smo, kakor je vašim bralcem znano, v Novomestu osnovali 2., 3. in 4. dne t. m. in katera se je nepričakovano dobro obnesla. Spolnila je na vse strani svojo dolžnost, tako, da se nadejati smemo, da bode prinesla v bodočnost stoternega sadú, kajti vtis, ki dobil ga je sleherni obiskovalec te razstave, ne samo velikoposestnik in grajščak, temuč tudi, kar je posebno važno, manjši kmeto-

*) Pride drugi pot, za danes nam je došel prekasno.

valec sam, ne bode nikomur izginil hitro iz spomina. V istini! razstava je bila tako bogata in v vseh strokah kmetijstva, poljedelskih, vinorejskih, sadjerejskih, v kmetijskih strojih in orodji tako lepo zastopana, da se je vsak le čudil, kako je mogoče bilo, v tako kratkem času — razstava je bila res čisto improvizirana — toliko skupaj spraviti. — To bi res ne bilo mogoče, ko razstavní odbor ne bil bi imel predsednika, kakoršnega je našel v gosp. Antonu Ogulinu. Le njegovemu marljivemu prizadevanju se imamo zahvaliti, da se je razstava tako odlično izvršila. On se je sam potrudil, da je nabral tvarine v tako obilni množini, od vseh strani naše Dolenjske, pa potem tudi v razstavi tako okusno in umetno vsako reč vredil, da mu mora hvalo dati, ne samo razstavní odbor, marveč vsakdo, kdor se zanimiva za napredek kmetijstva sploh in za pravi vspeh, ki ga imelo bode po pravici v nekoliko letih kmetijstvo na Dolenjskem, po prvi tako izvrstni razstavi. Očitna hvala teraj častitemu starčeku, in da govorim v smislu vodje Slapenske vinorejske šole gosp. R. Dolenca, ki je gosp. Ogulinu napil pri banketu, rečem: naj ohrani ga mili Bog zdravega in veselega toliko let, kolikor ima sivih las še na glavi! Še boljše kakor naša hvala pa mu dá notranja zavest, za napredek in boljše stanje kmetijstva kaj koristnega storiti.

A. Derganc.

Iz Dedindola na Dolenjskem. (*Star zvon.*) V Dedindolu, podružnici višnjegorski na Dolenjskem, nahaja se v zvoniku star zvon, ki je zanimiv zaradi napisu. Napis mu je namreč v gotskih minuskulah na jarmu (haube) v krogu, in sicer o + rex + glorie + LXXXVI +. Pod rie sta dva vojaka ali viteza s sulcama. Pod o + pa zopet eden in zraven pečat z dvema podobama. Ker so bili napisi: o rex glorie christe veni cum pace ali: o rex eterne glorie christe veni nobis cum pace posebno proti konci 15. veka v navadi, tedaj bi pomenila številka LXXXVI leto 1486. Stotine so se čestokrat na napisih izpuščale, tako tudi tukaj. Lahko je pa tudi mogoče, da je starši, kajti kakor trdi H. Otte v knjigi: „Handbuch der kirchl. Kunst-Archäologie“ str. 256, so bili zvonovi s tem napisom uže od 13. veka v navadi, vendar se pa še le proti konci 15. veka prav pogosto nahajajo. Ker je ta zvon prav majhen, se ni mogel cel napis: o rex glorie christe veni cum pace spisati, marveč le skrajšan. — Kakor sem poizvedel, visel je prej v stari cerkvi v Dedindolu, ko so pa to razen prezbiterija podrli, obesili so ta zvon v zvonik nove cerkve, katera prav blizo stare stoji. S tem zvonom se več ne zvoni, zato tudi nima več kembeljna. Drugi trije zvonovi so iz 18. veka.

J. Š.

Iz logaškega okraja. — Pri volitvi občinskega starešinstva na Vojskem 16. dne t. m. je bil za župana izvoljen Andrej Kogej, — za svetovalca pa sta bila izbrana Jožef Habe in Janez Vončina; vsi trije posestniki na Vojskem.

Iz Slapa v Vipavski dolini 16. okt. — Preskušnja na tukajšnji vino- in sadjerejski šoli bode v četrtek dne 27. oktobra ob 9. uri zjutraj. K preskušnji je vabljen in ima vstop vsak za napredek vneti gospodar.

Iz Stranj pri Kamniku. — 19. dne u. m. imeli smo novo volitev županstva, pri kateri so bili izvoljeni sledeči posestniki: za župana Fran Slebir s Strmika, za svetovalca pa Tomaž Podjed iz Lanišča in Jožef Krive iz Strmika.

Iz Ljubljane. — Danes ima deželni zbor 10. sejo; podoba je, da bode konec zborovanj v petek.

— (*Centralni odbor družbe kmetijske*) je v svoji zadnji seji 16. dne t. m. sklenil, da bode občni zbor družbe kmetijske 23. dne prihodnjega meseca novembra dopoldne. Popoldne istega dne pa bode po

naznanilu predsednika konjerejskega odseka konjerejski odsek imel svoj občni zbor. — Med sejo centralnega odbora mu je došel dopis, v katerem c. k. deželna vlada družbi kmetijski naznanja, da je sl. ministerstvo kmetijstva štipendijo s 300 gold. za obiskovanje više kmetijske šole v Dečin-Liebwerdu Viljemu Rohrmannu, učencu 7. gimnazijskega razreda v Novomestu — eno pa tudi s 300 gold. za obiskovanje srednje kmetijske šole v Mödlingu Ivanu Sajetu, učencu 4. gimnazijskega razreda v Novomestu podeliti blagovolilo.

— (*Iz seje družbe kmetijske 9. dne t. m.* [Konec.])

Na vprašanje c. k. deželne vlade: ali naj bi se od občine idrijske naprošena prememba dveh sejmov dovolila, je odbor sklenil odgovoriti, naj se dovoli, in sicer tako, da se sejm o sv. Barbari dne 4. decembra preloži na drugi dan, to je, 5. dne decembra, tržni dan velikega četrтка pa na veliko sredo. — Na predlog družbe kmetijske, naj bi se s pomočjo državne subvencije natisnil rokopis učitelja Ranta „o drevju škodljivih mrčesih“, je sl. ministerstvo kmetijstva odgovorilo, naj se dotični rokopis predloži v razsojo. Ker centralni odbor v svojih rokah ima Rantov rokopis, se je sklenilo, ga takoj c. k. deželni vladi izročiti. — Podružnica kmetijska v Ratečah na Dolenjskem poroča o novi volitvi podružničnega odbora, pri kateri sta bila vitez dr. Gutmannsthal za predsednika, gosp. Mavricij Scheyer pa za podpredsednika zopet izvoljena. Centralni odbor pozdravlja to novo volitev radostno ter izreka zahvalo in priznanje tej marljivi podružnici; tudi je odbor radosten sprejel podružnični račun dohodkov in stroškov preteklih 10 let, iz katerega je razvidno vrlo redno gospodarstvo rateškega odbora. — Po nasvetu gosp. Rib. Dolenca, vodje Slapenske sadje- in vinorejske šole in zastopnika centralnega odbora družbe kmetijske pri kmetijski razstavi v Novomestu, izreka odbor pismo zahvalo in priznanje odboru novomeške podružnice, posebno pa gosp. Antonu Ogulinu za dobro izvršeno vredbo prve take kmetijske razstave v Novomestu. — Poročilo podružnice novomeške o njenem občnem zboru dne 18. avgusta t. l. vzelo se je na znanje s pohvalo njenega marljivega delovanja. — Gosp. Edvardu Urbančiču, grajščaku v Predvoru, izreka odbor zahvalo za dovoljenje, da se ona denarna premija, katera je bila pri premiranju goveje živine pred nekimi leti njemu priznana, pa je ni hotel sprejeti, pri sedanjem premiranju v Kranji na sv. Lukeža dan razdeli na dve premiji, in sicer ena za 50 gold., druga pa za 45 gl. s tem pogojem, da se ti premiji dvema kmetoma podelite. — Po poročilu gosp. Tönnies-a, da je drenažna mašina, katero je sl. ministerstvo kmetijstva družbi kmetijski izročilo, sedaj popolnem popravljena, je centralni odbor sklenil, posoditi to mašino g. Borštniku v Dolji za izdelovanje drenažnih ceví pod tem pogojem, da pride po-njo v tovarno Tönnies-ovo in da jo po željeni porabi zopet v dobrem stanu povrne družbi kmetijski. — Od gosp. Matija Ranta, učitelja na Premu, centralnemu odboru na ogled poslani, uže meseca marcija vrezani sadni cepiči, kateri se po načnu v 7. listu „Novic“ naznanjenem dado celo leto sveži ohraniti, spoznal je centralni odbor za popolno zdrave in za cepljenje ugodne. — Na prošnjo dobrodelne Vincencijeve družbe se je, kakor druga leta, tako tudi letos iz pridelkov družbinega vrta na Poljanah dovolilo nekoliko centov krompirja, repe in korenja. — Gosp. Martin Zdolšek, posestnik v Trebnjem, je bil za uda sprejet.

— Nanašaje se na zadnji list „Novic“, v katerem je bilo poročano o licitandi goveje živine v Kranji, so kupili bike pincgavskega plemena sledeči gospodarji: Matija Burger iz Postojne, Adolf Gale iz Zgornje

Šiške, grajščak Janko Urbančič na Turnu, Alojzij Schrei iz Jesenic, Janez Vihar iz Ledine pri Idriji, grajščak vitez Ludevik Gutmansthal iz Dvora pri Ratečah, Anton Globočnik iz Železnikov, Miha Mrak iz Predtrga pri Radoljici, Vincencij Ogorelec iz Škofelce pri Ljubljani, Anton Jeglič iz Hudega pri Tržiču, Janez Strupi iz Čirčič, in Miha Skomavec iz Dovjega.

— (Na včerajšnji razstavo in premiranje goveje živine v Kranji) je bilo okoli 100 repov lepe živine domačega in Pincgavskega plemena pripeljanih. Natančneje poročilo prinesejo „Novice“ drugi pot; danes povemo le to, da je bil od sl. ministerstva kmetijstva poslani gosp. profesor Povše jako zadovoljen z napredkom naše domače govedoreje. Razstavna komisija je obstala iz sledečih mož: c. kr. okrajni glavar Derbič, okr. živinozdravnik Franjo Dočkal, Oton Detela, grajščak, Mihael Razinger, c. kr. poštar, Jožef Keržič, posestnik in pa Jos. Frid. Seunig, podpredsednik c. kr. kmetijske družbe kot zastopnik njen.

Premije za bika so dobili: Edvard Urbančič, grajščak v Predvoru 50 gld., Anton Burger iz Hraš 40 gold., Aleš Molj iz Vogelj 25 gold., Matevž Porenta iz Suhe 40 gold., Janez Strupi iz Čirčič 30 gold., Matevž Rupar iz Suhe 25 gold.

Premije za krave so dobili: Franjo Krišper iz Kranja 45 gold., Josip Kerčon, župnik iz Predaselj 35 gold., Franjo Omersa iz Kranja 25 gold., Jurij Krašovec, župnik iz Šmartna 35 gold., Anton Rakovec iz Kranja 25 gold., Lorenc Jenko iz Praš 25 gold.

Premije za telice so dobili: Baron Henrik Lazarini iz Smlednika 40 gold., Martin Žumer iz Vokelj 30 gold., Anton Mežnarc, dekan iz Kranja 25 gold., Janko Urbančič, grajščak s Turna 35 gold., Martin Košenina iz Preske 25 gold., Franjo Kušar iz Drage 25 gold. 2 premiji za telice samo za kmete darovani od gosp. Edv. Urbančiča sta dobila: Marijana Verlič iz Smlednika 50 gold., Lorenc Kavčič, poštar iz Medvod 45 gold.

— Uže na več razstavah na Dunaji, v Parizu itd. odlikovana Terpinčeva fabrika barvarskega lesa na Fužinah je zopet pri razstavi v Hebu na Českem prejela sreberno medaljo.

— Z veliko vojaško častjo je bil 16. dne t. m. pokopan gosp. Franjo Pakič, c. k. stotnik in poveljnik c. k. deželno-brambovskega batalijona novomeškega, ki je tukaj po dolgi bolezni v 50. letu svoje starosti umrl.

— Prečastiti gosp. Val. Lah, zadnji čas bivši kaplan v Naklem nad Kranjem, je po poročilu „Danice“ 11. t. m. odrinil v Bosno — sam. Čez zimo misli ostati pri ondodnih nemških naseljih, katerim bo najbrže tudi božjo službo opravljal in ob enem pripravljaj za naselbo Kranjcev, katerih bode v prvo blezo kacij 20—30 družin tje naselil. Na vprašanje, kako misli početi zastran stanovanj, je rekel, da bo na prvo postavil dolgo vrsto lesenih koč z mostovžem po sredi in s sobicami po obeh straneh, kakor celice, za posamezne družine. Vse bo leseno. Rokodelci bodo delali kmetom stanovanja, kmetje pa bodo rokodelcem polja obdelovali in si tako pošteno nasproti pomagali. Za cerkev bo v prvo postavil prezbitarijo, tudi leseno, in to bo dosti za začetek; pustil pa bo prostor za cerkev ob koncu itd. Bog daj srečo!

— (V pojasnilo.) V letopisu „Matice slov.“ za l. 1880. na strani 56. v oddelku: „Umétnost in umétna obrtnost Slovencev“ piše P. pl. Radics: „Lep talent je imel tudi slikar Umek, ki je obiskaval monakovsko akademijo, o katerem se pak sedaj ne zna, je li še živ ali mrtev.“ — Izvedel sem v preteklih počitnicah (po učitelju gosp. Lavriču v Škocijanu) o omenje-

nem slikarji to-le: Umek je umrl 24. marcija 1880. v Bučki na Dolenjskem v Mrgolétovi hiši, previden se sv. zakramenti za umirajoče. Pokopal ga je preč. gosp. Fr. Štupica v Škocijanu. Vedno preganjan bil je velik siromak in poln golazni; pri sebi pa je imel nekoliko risarskih priprav. Domá je bil nesrečni umetelnik v Boštanski župniji. *)

V. Bernik.

— „Danica“ v svojem zadnjem listu razjasnuje vse drugače izvir „trikratnega zvonjenja za molitev angeljevega češčenja“, kakor so ga „Novice“ v 39. listu popisale. Mi se o tacih zgodovinskih poročilih radi podučiti damo, vendar to trdimo, da strah pred nenavadno prikaznijo repatic, ki je ljudstvo presunjeval pred več ko 400 leti, ne more se smatrati za zgolj „babje verstvo“ in to tem manj, če pomislimo, da še dandanes o strahu pred hudo uro sliši se zvonjenje v nekaterih cerkvah, če tudi je pripoznano, da je to celó nevarno o hudi uri in zato prepovedano. Da se je ljudstvo in tudi omikano ljudstvo prejšnje čase, dokler znanstvo ni bistva repatic razjasnilo, brez babje verstva teh nenavadnih prikazen na nebu hudo balo, kaže nam zgodovina, ki nam pripoveduje, da je španjski menih Valderama razlagal ljudem, kake posebne hudobe podijo repatic iz pekla pod nebó.

— „Naša Sloga“ polna radosti, poroča o zabavi, ki je nedavno bila v hrvatski čitalnici v Kaspi (v Istri), deloma zato, ker so se točke besede z Jurkovičovo šaloigro „Kumovanje“ vred lepo izvršile, deloma pa tudi zato, ker je mnogobrojno gostov došlo v zabavo iz Veprinca, Voloskega, Lovrana, Bršeca, Pična, Cresa, Reke, ilirske Bistrice, da i iz same bele Ljubljane. „Bilo tu junačkoga rokovanja — piše naša „Sloga“ — bratimskoga grljenja, srdačnoga razgovaranja. Radost čitao si svim i domačim i gostovom na lico“. Očividno je pa tudi narodni napredek Kastavske čitalnice — pravi dalje naša „Sloga“ — kajti pred malo leti je samo kak dijak deklamiral v čitalnici in težko se je dobila kaka gospica za kako deklamacijo, zdaj pa je kar 7 moških in 3 ženske stopilo na pozorišče. Tako daje Kastavska čitalnica lep izgled drugim, naj krepko napredujejo in netijo ogenj slovanskega čutja v narodu našem.

— 15. dne t. m. je filharmonično društvo odprlo šolo za nauk tacim, ki se želijo učiti onega glasbenega orodja, ki se šteje med trobila in piskala. S to šolo, ki je za revne učence brezplačna, misli filharmonično društvo ustanoviti mestno godbo.

— Tudi v Litijo so dobili brzojavno postajo.

— (Izjava.) „Slov. Narod“ v 221. listu dne 29. septembra poroča, da je c. k. deželne sodnije predsednik gosp. Anton Gertscher nekega uradnika za odpust prosečega zavrnil s sledečimi besedami: „govorite spodobno, a ne v „tonu“, kakor je navaden v ljubljanski čitalnici“.

Ker se gosp. Gertscherju ni potrebno zdelo, preklicati onih čitalnično društvo sramotečih besed, toraj smemo biti uverjeni, da so istinite.

Z ozirom na to, da národna čitalnica šteje med svoje društvenike tako omikane rodovine, kakor vsako drugo društvo ljubljansko, — dalje z ozirom na to, da se je v teku 20 let zmerom korektno ravnala po svojih od c. k. vlade potrjenih pravilih, in da se je pri vsaki priliki skazala lojalno, patriotično in za dobrodelne namene požrtvovalno društvo, — in vrhu vsega tega gledé

*) To pojasnilo dopolnimo s tem, da je g. Umek zadnja leta blaznovati začel in je zarad tega bil v norišnico na Studenec sprejet, pa čez več mesecev iz norišnice zato izpuščen bil, ker je bil miren in niti sebi niti drugim nevaren.

na to, da gosp. Gertscher nikdar ni bil v čitalnici in po tem takem prav nič ne pozna „tona“, v katerem občujejo društveniki pri svojih shodih, je podpisanemu odboru dolžnost, v obrambo časti svojih družabnikov izjaviti:

da smatra oni izrek gospoda Gertscherja kot neopravičeno in netaktno natolcevanje národnega društva, zoper katero javno protestuje.

V Ljubljani dne 12. oktobra 1881.

Odbor ljublj. čitalnice.

— (Poberki iz časnikov.) Poštni nadkomisar g. Radoliska je v 273. listu graške „Tagespošte“ našel zagovornika, ki ga brani proti opazki v 40. listu „Novic“, češ, da je zdaj tudi na-nj prišla vrsta onih političnih mučencev, na katere narodnjaki vladi kažejo: „fort mit ihm!“ in zakaj? — zato pravi, „weil der Oberpostverwalter noch zu sehr auf das deutsche hört“. — Kdor naše vrstice v 40. listu „Novic“ bere in slovenski ume, bo na prvi pogled takoj spoznal, kako „Tagespošt“ * besede „Novic“ rečene iz zgolj ekonomičnega stališča preobrača na politična zato, da bi čelo g. Radoliskovo ovil s krono „narodnega mučenca“. Draga „Tagespošta“! Ko bi bile „Novice“ v svojih undanjih „Poberkih“ v narodnem smislu govorile, bile bi lahko marsikake „spomine“ na g. Radolisko o volitvah poslancev v deželni zbor kranjski l. 1877. navele, po katerih „der Oberpostkommissär“ na zemlji slovenski vendar „zu sehr auf's deutsche hört“. Če je res, da je gosp. Radoliska „so manchem gut nationalen Mann wegen unredlicher Gebahrung mit den Postgeldern das Handwerk gelegt“, je to prav storil, kajti noben pošten rodoljub nikdar ne zagovarja nepoštenosti, če se je ukrivici naroden uradnik, če pa prejšnji gospodje postverwalterji morebiti niso kaznovali kake nepoštenosti svojih uradnikov, ni tega kriv ne sedanji viši upravnik ljubljanske pošte, ne uradniki drugih kranjskih pošt, ki zraven tega, da so pošteni uradniki, so tudi pošteni sinovi matere slovenske. Ali je pa gosp. Radoliska pri vsi svoji skrbi za dobro poštno gospodarstvo zmožen, celó brez znanja slovenskega jezika nadzorovati Kranjske pošte in v svojem poslu na deželi zasliševati večkrat tudi take stranke, ki ne umejo nemščine, to naj ugane „Tagespošt“ *, ki sam čuti, da je nujna potreba, gosp. Radolisko braniti pred osodo — kake „purifikacije“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — S shodom presv. našega cesarja in cara ruskega bode vendar resnica, kakor kažejo priprave posebnega dvornega vlaka. O tem pa, kje pa bode vshod, se še zmerom nič gotovega ne vé. Zdaj pravijo, da v Krašovicah, krasnem gradu grofa Potocki-a v Galiciji.

— Namesto umrlega ministra vnanjih oprav barona Haymerle a je začasno imenovan državni finančni minister pl. Szlavý, njemu pomočnik pa pl. Kallay.

— Državni zbor se neki prične 2. novembra.

— Naučni minister namerava na Dunaj sklicati zbor o šolstvu izvedenih, kateri bodo obravnavali pred drugačenje gimnazijskih šol. V ta zbor pridejo uradniki naučnega ministerstva, nekateri vseučilišni profesorji, nekateri ravnatelji in profesorji srednjih šol in še drugi učenjaki. Minister ima uže izdelan nek načrt, ki ima podlaga biti dotični konferenci. Da je reforma studij na avstrijskih gimnazijah živa potreba, o tem je

pač le en glas, — naj bi se pa v posvet poklicali tudi izvedeni možaki, ki imajo pogum odkriti napake. — Sliši se, da po novem programu se mislijo velike počitnice preložiti na čas od 1. julija do 31. avgusta. To pačne bi bila glavna potreba.

Iz Prage. — Doneski za česko narodno gledališče nabrani znašajo do zdaj uže nad 1 milijon in 100 000 gold. To je tako velik znesek, da ne bode treba še kaj dodati iz deželnega zaklada. — Za tukajšnjo vseučilišče se je do 8. dne t. m. oglasilo uže 120 českijh dijakov, ki so lani bili na vseučilišči dunajskem. Iz Nemčije tudi došlo je dozdej v Prago 10 dijakov, da nadaljujejo svoje nauke tukaj.

Iz Trsta. — Uže lansko leto — piše „Edinost“ — smo svarili, naj se ljudje ne dajo zapeljati onim, ki jih nagovarjajo, naj se preselijo v Brazilijo; navedli smo tudi žalostno osodo neke rodovine, ki se je dala preslepiti. Čujemo, da se zopet letos po Krasu dela propaganda za izselitev. Genuška družba „Casale“ pošilja na Kras pozive, v katerih z nesramnim obećanjem vabi Kraševce v nesrečno Brazilijo med divje zveri, strupene kače, v puščave in mlakuže, kjer ljudi mori strašna rumena mrzlica. Naj pametni možje svari nevedno ljudstvo, in če se priklati kak zapeljivec, naj ga naznanijo gospodski, da ga ona kaznuje in odpravi.

Iz Dalmacije. — Rekrutba v Boki vrši se, kakor javlja „Nar. List“, v popolnem redu; po naznanilu iz Kotora od 11. dne t. m. ni iz vseh občin ne eden Bokelj podvržen vojništvu pobegnil v Črnogoro, kakor so dunajski centralistični časniki po svetu trobili gotovo le zato, da bi Taaffe-ovo vlado zrušili. Krivošijani nočejo centralistični kliki postrežljivi biti.

Iz Bosne. — Prečastiti gosp. dr. Josip Stadler, odlični vseučilišni profesor v Zagrebu, je postal nadškof Sarajevski.

Iz Irskega. — Velika razburjenost vlada tukaj zaradi tega, ker so Parnella zaprli. Gladston in minister za notranje zadeve dobivata pretilna pisma; vseh ministrov stanovanja straži policija. Razna irska društva v Londonu nameravajo napraviti meetinge, na katerih se bode izražala razjarjenost o priprtju Parnella. Parnell se je izjavil: če vlada prepove javno postopanje lige, osnovalo se bode tajno društvo z istim namenom. Parnell se v ječi peča s tesarstvom, katero si je priučil v mladosti.

Iz Rima. — Tukaj so se praznovali romarski prazniki. Tisoč romarjev, toraj polovico navzočih, je obiskalo v soboto grob Pija IX. Romarji so polagali vence na umrlega papeža grob. Beneški patrijah je govoril Pija IX. proslavljajoč govor. Vse se je vršilo mirno. — Romarji so izvršili Leonu papežu addresso, katero je prebral beneški patrijarh. Papež je poslušal stojé in potem odgovoril na njo: Pozdravil navzočne in jih opominal, naj ostanejo katoliški, svoj govor pa je končal: „Naše orožje je duševne nravi, mi bomo zmagali. Blagoslov-ljam vas in v vas Italijo, našo domovino“.

Žitna cena

v Ljubljani 15. oktobra 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banašdk 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 80 kr. — rži 6 gold. — kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 30 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 1 gold. 60 kr. 100 kilogramov.